

คำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก

คงไม่สายเกินไปนะคะ กับการกล่าวคำว่า “สวัสดิปี ๒๕๕๔” ขอให้คุณผู้อ่านทุกท่านมีความสุข สุขภาพแข็งแรง ชีวิตก้าวหน้า ร่ำรวยๆ ค่ะ” เปลี่ยนศักราชใหม่แล้ว แต่เรื่องราวน่ารู้ที่เตรียมไว้ให้ผู้อ่านได้ทราบและศึกษาก็น่าสนใจเช่นเดิมค่ะ โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปรับใช้กับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ให้ถูกต้อง

อย่างเช่นเรื่องที่น่ามาฝากในวันนี้ เป็นเรื่องที่มีการหารือเกี่ยวกับมาตรา ๘๕ (๖) ที่ถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หากข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ข้อหารื้อดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากข้าราชการพลเรือนสามัญท่านหนึ่งซึ่งเดิมเคยรับราชการที่กรม ก และได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการไปแล้ว ต่อมาข้าราชการพลเรือนสามัญนี้ได้เข้ารับราชการใหม่ที่กรม ข โดยไม่ได้นำอายุราชการขณะเป็นข้าราชการกรม ก มานับอายุราชการต่อด้วย ข้อเท็จจริงปรากฏว่าขณะที่ข้าราชการผู้นี้รับราชการอยู่ที่กรม ก นั้นเคยกระทำความผิดอาญา จนหลังจากที่ลาออกจากกรม ก แล้ว ได้มีการดำเนินการฟ้องร้องคดีเกิดขึ้น สุดท้ายศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาว่ามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ให้จำคุกเป็นเวลา ๓ ปี แต่มีเหตุบรรเทาโทษ จึงลดโทษให้หนึ่งในสาม คงจำคุกมีกำหนด ๒ ปี และศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา กรม ข จึงขอหารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นี้ ว่า

๑. กรม ข จะพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นี้ในมูลกรณีที่กระทำผิดจนเป็นเหตุให้ถูกฟ้องเป็นคดีอาญา และศาล มีคำพิพากษาลงโทษจำคุกแต่คดียังไม่ถึงที่สุด ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อครั้งรับราชการที่กรม ก ในระหว่างที่รอคำพิพากษาถึงที่สุดได้หรือไม่อย่างไร

๒. หากต่อมาศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว กรม ข สามารถนำผลคำพิพากษาของศาลมาพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นี้ ในฐานะกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่

หนักกว่าโทษจำคุกตามมาตรา ๘๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้หรือไม่ อย่างไร

ในปัญหาข้อแรกนั้น อยู่บนพื้นฐานหลักการที่ว่า “อำนาจของผู้บังคับบัญชาในการที่จะลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญนั้น จะต้องเป็นการกระทำผิดขณะเป็นข้าราชการ และได้มีการลงโทษในขณะที่ผู้นั้นยังรับราชการอยู่ เว้นแต่กรณีมีการกล่าวหาว่ามีการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนออกจากราชการตามมาตรา ๑๐๐“

ซึ่งข้อเท็จจริงเรื่องนี้ปรากฏว่าข้าราชการผู้นี้พ้นสภาพความเป็นข้าราชการไปแล้ว เนื่องจากได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการ อีกทั้งไม่ปรากฏว่ามีการกล่าวหาเป็นหนังสือว่ากระทำหรือละเว้นการกระทำใดที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาก่อนออกจากราชการแต่อย่างใด ดังนั้นผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ของกรม ก จึงไม่มีอำนาจที่จะดำเนินการทางวินัยสำหรับความผิดนั้นกับข้าราชการผู้นี้ได้ต่อไปตามมาตรา ๑๐๐¹ และแม้ภายหลังข้าราชการผู้นี้จะได้รับบรรจุเข้ารับราชการใหม่ที่กรม ข ก็ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจผู้บังคับบัญชาปัจจุบันซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุที่จะนำกรณีความผิดเมื่อครั้งรับราชการคราวก่อนมาพิจารณาโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนผู้นี้ได้อีก ดังนั้น กรม ข จึงไม่มีอำนาจดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการผู้นี้ ในมูลกรณีกระทำผิดเมื่อครั้งรับราชการที่กรม ก ได้

ปัญหาถัดมาคือ หากศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดในกรณีที่ข้าราชการผู้นี้กระทำความผิดเมื่อครั้งรับราชการที่กรม ก แล้ว กรม ข จะสามารถนำผลคำพิพากษาของศาลมาพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับผู้นี้ ในฐานะกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกตามมาตรา ๘๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ ได้หรือไม่

¹ มาตรา ๑๐๐ “ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาเป็นหนังสือว่ากระทำหรือละเว้นการใดที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถ้าเป็นการกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาโดยผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาอันมิใช่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว โดยมีสาเหตุตาย ผู้นั้นมีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา และดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ แต่ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ต้องดำเนินการสอบสวนตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากราชการ...”

สำหรับประเด็นนี้ อ.ก.พ.กฎหมาย² เคยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ความผิดฐาน กระทำผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ได้ตั้งฐานจากการกระทำ เดิมของผู้กระทำผิด แต่เป็นความผิดใหม่เพราะถูกจำคุก เดิมจะกระทำผิดกรณีใดมิใช่สาระสำคัญ แต่ภายหลังถูกศาลฎีกาพิพากษาให้จำคุก ก็ต้องลงโทษฐานกระทำผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดย คำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกด้วย ประกอบกับสำนักงาน ก.พ. เคยมีหนังสือเวียนกล่าวถึงเรื่อง ลักษณะคล้ายกันในการทำงานนี้³ ว่าเมื่อข้าราชการกระทำผิดวินัยและถูกสั่งลงโทษทำทัณฑ์ บนเป็นหนังสือ ว่ากล่าวตักเตือน หรือยุติเรื่อง และแม้จะมีกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน ออกมาใช้บังคับ ทำให้บุคคลดังกล่าวได้รับการล้างมลทิน แต่เมื่อบุคคลดังกล่าวถูกศาลพิพากษา จำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในภายหลัง แม้จะเป็นเรื่องเดียวกันก็ตาม ก็สามารถ ลงโทษทางวินัย ฐานกระทำผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกได้ ไม่เป็นการลงโทษทางวินัยซ้ำ เพราะเป็นความผิดคนละฐานกับความผิดที่ถูกดำเนินการทางวินัย ซึ่งได้รับการล้างมลทินดังกล่าวแล้ว

ดังนั้น กรณีของข้าราชการผู้นี้ที่กระทำผิดวินัยก่อนเข้ารับราชการที่กรม ข แม้ไม่ สามารถดำเนินการทางวินัยเพราะเหตุที่กระทำผิดเมื่อครั้งรับราชการอยู่ที่กรม ก ได้ แต่หากศาลมี คำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกขณะที่เข้าเป็นข้าราชการ (ในกรม ข) และโทษดังกล่าวไม่ใช่เป็นโทษในฐานความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือเป็น ความผิดลหุโทษ ผู้บังคับบัญชาปัจจุบันซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ (กรม ข) ก็สามารถดำเนินการทาง วินัยกับข้าราชการผู้นี้ฐานกระทำผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดย คำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกตามมาตรา ๘๕ (๖) ได้ เพราะถือ ว่าเป็นความผิดฐานใหม่ที่เกิดขึ้นจากการถูกจำคุก โดยไม่ต้องคำนึงถึงการกระทำผิดเมื่อครั้งรับ ราชการอยู่ที่กรม ก เลย ด้วยเหตุนี้หากศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ข้าราชการผู้นี้จำคุก กรม ข ก็สามารถนำผลคำพิพากษาของศาลดังกล่าวมาพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการ ผู้นี้ได้ ตามมาตรา ๘๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑

อย่างไรก็ตามข้อที่น่าสนใจสำหรับมาตรา ๘๕ (๖) นี้ คือ การได้รับโทษจำคุกตาม มาตรา ๘๕ (๖) นี้ หมายถึง คดีถึงที่สุดโดยคำพิพากษาของศาลในประเทศไทยให้จำคุกและไม่รอการ ลงโทษหรือยกโทษจำคุก หรือเปลี่ยนแปลงโทษจำคุกเป็นโทษสถานอื่น และหมายความรวมถึง

² ในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

³ หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑//ว ๑๓ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๗

กรณีศาลมีคำพิพากษาให้จำคุก โดยอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลย เนื่องจากจำเลยหลบหนี
ด้วย

นอกจากนี้ ผู้เขียนมีข้อสังเกตว่าในประเด็นข้างต้นนี้ แม้ กรม ข จะสามารถ
ดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการผู้นี้ในความผิดตามมาตรา ๘๕ (๖) ได้ แล้วก็ตาม ก็มีประเด็นให้
นำคิดว่ากรณีที่ข้าราชการผู้นี้ ถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกนั้น จะถือเป็นเหตุให้เขากลายเป็น
ผู้ขาดคุณสมบัติกรณีมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๖ ด้วยหรือไม่ เช่น ตามมาตรา ๓๖ ข. (๔)
เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม ดังนั้นหากศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้
จำคุกข้าราชการผู้นี้ กรม ข จึงอาจมีทางเลือก ๒ ทางคือ

๑.ดำเนินการทางวินัยฐานกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนัก
กว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกตามมาตรา ๘๕ (๖)
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ หรือ

๒.พิจารณาว่าข้าราชการผู้นี้เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของ
สังคม ตามมาตรา ๓๖ ข.(๔) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือไม่ หากใช่ ก็อาจสั่งให้ออกจาก
ราชการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ ได้

นางสาวสุภาพร อารยะนรากุล

นิติกรชำนาญการ

นางสาวจุฑาพิชญ์ สติรวิศาลกิจ

นิติกรปฏิบัติการ